

Öğrencilerin Duygusal Zeka Becerilerinin Geliştirilmesinde Yaratıcı Dramanın Kullanılmasına İlişkin Görüşlerin İncelemesi

An Examination of The Views of Students on Using Creative Drama in Developing Emotional Intelligence Skills

Hülya KASAPOĞLU

Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon

Sibel GÜNEYSU

Başkent Üniversitesi, Ankara

Makale Geliş Tarihi: 27.12.2015

Yayına Kabul Tarihi: 21.09.2016

Özet

Çalışmada, ilköğretim öğrencilerinin duygusal zeka becerilerinin geliştirilmesinde yaratıcı drama yöntemi kullanılarak, sonuçların öğrenci memnuniyeti açısından değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Çalışmaya gönüllü 25 öğrenci katılmıştır ve duygusal zeka becerilerini geliştirmeye dönük 20 saatlik 10 atölye çalışması yapılmıştır. Öğrencilerin süreç içinde yaptığı değerlendirmeler, drama günlükleri, video kayıtları ile beraber iki açık uçlu sorudan oluşan öğrenci değerlendirme formu, atölye çalışmalarının içeriğini oluşturan 5 tema altında betimsel çalışmayla değerlendirilmiştir ve verilerin analizinde nitel araştırma yöntemlerinden içerik analizi kullanılmıştır. Çalışma sonunda öğrenciler; sinirlerini kontrol etme, olumsuz duygularını olumluya çevirebilme, hayal güçlerini geliştirme, empati kurma gibi bir çok becerilerinin arttığını belirtmişlerdir. Duygusal zeka becerilerinin yaratıcı drama yöntemiyle geliştirilmesinin öğrenci memnuniyeti açısından olumlu sonuçları olduğu söylenebilir.

***Anahtar Kelimeler:** Duygusal zeka, Yaratıcı drama, Sosyal gelişim, Duygu yönetimi, Empati*

Abstract

This study aims to use creative drama method in developing student's emotional intelligence skills and evaluate the results in terms of student's satisfaction. 25 voluntary students participated in the study and 20 hours of 10 workshop studies were conducted with the students in order to improve emotional intelligence skills of them. Evaluations done by students during the process, drama diaries, video records and student assessment form including two open-ended questions were evaluated via descriptive studies under 5 themes which construct the content of workshop studies. During the analysis of the data, content analysis technique of qualitative research is used. As a result of the study, students expressed that they have improved many skills such as controlling temper, turning negative feelings into positive, improving imagination, showing empathy. It can be asserted that improving emotional intelligence skills through creative drama method has positive results in terms of student's satisfaction.

***Keywords:** Emonational intelligence, creative drama, social development, emotion management, empathy*

1. Giriş

Duygular sağlık, öğrenme ve kişilerarası ilişkiler gibi insan yaşamının her alanını etkilemektedir. Kendi duygularını denetleyebilen ve diğerlerinin duygularını tanıyıp etkin bir iletişim gerçekleştirebilen çocuklar ve gençler yaşamın her alanında diğerlerine göre daha başarılı olmaktadır. Bu çocuklar aileleriyle, öğretmenleriyle, akranlarıyla ilişkilerinde, eğitimde, sporda toplumsal ilişkilerde ve grup çalışması gerektiren işlerde daha başarılıdır. Bu durum günümüzde duygusal zeka kavramı ile açıklanmaktadır. Duygusal zeka becerileri gelişmiş olan çocukların daha başarılı ve mutlu bir yaşam sürerek, aile ve iş yaşamlarında başarılı birer yetişkin olabilmeleri mümkündür (Goleman, 1998; Schilling, 2009; Colby & Sullivan, 2009;).

Duygusal zekâ, kişisel ve sosyal becerilerin birleşimidir. Öğrenilip geliştirilebilen duygusal zekanın bileşenleri arasında; öz farkındalık, kendini güdüleyebilme, güçlüklerle rağmen yoluna devam edebilme, dürtüleri kontrol ederek tatmini erteleyebilme, ruh halini düzenleyebilme, sıkıntıların düşünmeyi engellemesine izin vermeme, kendini başkasının yerine koyabilme ve umut besleme yer almaktadır (Cherniss, 2002; Goleman, 2006).

Duygusal zekanın genelde kabul edilen başlıca beş bileşeninden birincisi, öz farkındalıktır. Yani kendi yaşamımız hakkında derinlemesine düşünme, kendimizi daha iyi tanıma ve bu bilgiyi kendimizi geliştirmek ve zayıf noktaların üstesinden gelmek ya da bunları telafi etmek için kullanma yeteneğidir. İkincisi, kişisel motivasyondur ki, önceliklerini oluşturan vizyon, değerler, amaçlar, umutlar, istekler ve tutkular bu grupta yer alır. Üçüncü bileşen olan, öz düzenleme, vizyon ve değerleri doğrultusunda, insanın kendini yönetme yeteneğidir. Karşınızdakilerin olayları nasıl gördüğü ve olaylar karşısında nasıl hissettiğini görme yeteneği olan empati dördüncü sırayı alırken, beşinci bileşen, sosyal beceriler olarak ifade edilir. Bu insanların farklılıkları nasıl uzlaştırdığı, sorunları nasıl çözdüğü, yaratıcı çözümleri nasıl ürettiği ve kendi ortak amaçlarını ilerletmek için en iyi nasıl etkileşim kurduyuyla ile ilgilidir (Covey, 2005: 389-393).

Süregelelen eğitim sistemi, gelişimin yalnızca bilişsel alanına hizmet etmekte, duyuşsal ve devinişsel alanları ihmal etmektedir (San, 1990). Bu alanlardaki gelişimi sağlamak için duygusal zeka becerilerini geliştirmek, bu gelişimin etkili bir şekilde sağlanabilmesi için disiplinlerarası yaklaşımların gücünden yararlanmak etkili bir yoldur diyebiliriz.

Duygusal zeka; sonradan kazanılan ve geliştirilen, diğer bir deyişle öğrenilebilen becerileri kapsar. Duygusal zekanın öğrenilebilen beceriler arasında sayılması demek, eğitim dizgeleri içinde sayılan derslerde ve üniteler düzeylerinde geliştirilebilir olması anlamına gelebilir. Yaratıcı drama, çok yönlü ve duygusal zeka kavramları üzerinde düşünüldüğünde önemli buluşma noktaları bulunabilir. Bunlardan ilk göze çarpanı her üçünün de “bireyin gelişmesinden” söz etme durumudur. Bireyi önemli ve öncelikli görmek, bireyin kendi hızına ve kendi yeterliklerine göre düzenlenebilecek öğrenme koşullarını geliştirebilmeyi önerir. Bunun anlamı eğitim-öğretim sürecinde odak alınan olgunun birey oluşudur (Üstündağ, 2005: 105).

Yaratıcı drama; öğrenilecek şeyin daha iyi anlaşılır kılınması, bireyce ve grupça özümseme içsel yaşantıya dönüşmesi, gözden geçirilerek, üzerinde düşünülerek dış vurulmasıdır. Isınma, canlandırma ve değerlendirme olmak üzere üç aşamadan oluşan yaratıcı drama çalışmalarında yeni fikirlerin keşfedilmesi, bu fikirlerin geliştirilmesi, aralarında yeni ilişkilerin kurulması düşünce ve duyguların ifade edilmesi gibi bir takım süreçler yer almaktadır (Ömeroğlu 2006:142). Böyle bir etkileşim sürecinin “yaşayarak öğrenme” ve bilgi edinmenin yanı sıra, sözel anlatımın gelişmesi ve toplumsallaşmanın sağlanmasında da önemli yararı bulunmaktadır. Bütün bu açılardan bakıldığında bu yöntem yaratıcı, üretken, yalnız belli somut ürünler vererek değil, fikirde de üretken olan, yaratıcı kararlar alabilen, değişik olmaktan ve değişiklik yapmaktan korkmayan, dilini iyi kullanan, eleştirel ve sorgulayıcı olabilen, gençler yetiştirmek için alternatif bir eğitim öğretim yöntemidir (San, 2006; Adıgüzel, 2013).

Bu açıklamaların ışığı altında bu çalışmada gençlerin duygusal zekaya ait becerileri yaratıcı drama çalışmaları ile desteklenmeye çalışılmış ve konuya ilişkin görüşleri değerlendirilmiştir.

2. Yöntem

Araştırma Modeli

Bu çalışmada nitel araştırma yöntemi uygulanmıştır. Nitel araştırma, gözlem görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma olarak tanımlanır (Yıldırım ve Şimşek, 2006: 19). Yaratıcı drama süreç odaklı olduğu ve üründen daha çok süreci göz önünde bulundurduğu için, bu çalışmada her oturum sonunda öğrencilerin kazanımları, yapılan video kayıtlı değerlendirmeler, drama günlükleri ile değerlendirilmiş ve sonuçlar içerik analizi ile çözümlenmiştir. Ayrıca “çalışmanın uygulanmasından önceki ve sonraki kişi olarak kendinizi değerlendirmeniz gerekse neler söyleyebilirsiniz?” ve “Duygusal zekanızın yaratıcı drama yöntemi ile geliştirilmeye çalışılması sizi mutlu etti mi? Neden?” şeklinde hazırlanan 2 açık uçlu soru ile öğrenci görüşleri alınmış ve betimsel olarak değerlendirilmiştir.

Verilerin Toplanması

Çalışmada, duygusal zeka becerilerini geliştirmeye yönelik yaratıcı drama atölyelerinin hazırlanması, uygulamanın yapılması ve uygulamanın değerlendirilmesi basamakları izlenmiştir. Bu amaçla öncelikle 8 aylık bir süreçte alanyazın taraması yapılmış ve bu doğrultuda duygusal zeka becerilerini tanımlayan 5 alt boyuta ilişkin atölye çalışmalarının içerikleri oluşturulmuştur. Atölye çalışmalarının içeriği, duygusal zekanın alt bileşenleri olan kendini tanıma (öz farkındalık), duygu yönetimi (öfke kontrolü ve hayır diyebilme), duygularını verimli kullanma (içsel motivasyon), empati (başkalarının duygularını anlama), sosyal beceriler (ilişkileri yönetme) kavramlarına ilişkin kazanımlar hedeflenerek hazırlanmıştır. Bu içerikte duygusal zekanın her bir alt bileşenine ilişkin hazırlanan oturumlarda, yaratıcı dramının basamakları olan hazırlık-ısınma, canlandırma ve değerlendirme aşamaları gözetilmiş ve içerik her ba-

samakta uzman görüşleri doğrultusunda yeniden yapılandırılmıştır. Her bir alt boyut 2 saatlik 2 oturumda toplam 4 saat ve tüm uygulama toplam 20 saat olacak şekilde tasarlanmıştır. Oturumlar okulun spor salonunda gerçekleştirilmiştir.

Atölyelerin hazırlanmasından sonra katılımcıların yaratıcı drama ile ilişkili farkındalığını arttırmak üzere katılımcı öğrencilerle, yaklaşık 12 saatlik temel drama çalışması yapılmıştır. Sonraki aşamada duygusal zeka becerilerini geliştirmeye yönelik yaratıcı drama planı uygulanmaya başlanmıştır. Uygulama aşamasında yaratıcı drama tekniklerinden bireysel, ikili ve grup doğaçlamaları, rol oynama, fotoğraf karesi oluşturma ve benzeri teknikler kullanılmıştır. Son aşamada ise, katılımcıların süreç içinde yaptığı değerlendirmeler, öğrencilerin çalışmalarda yazdığı mektuplar, drama günlükleri, fotoğraflar, video kayıtları ile beraber iki açık uçlu sorudan oluşan öğrenci değerlendirme formu ile elde edilen veriler "içerik analizi" tekniği ile değerlendirilmiştir. Elde edilen veriler, araştırma sorularının ortaya koyduğu temalara göre kodlanmış, özetlenmiş ve yorumlanmıştır. Belirli temalar altında mantıklı ve anlaşılır bir biçimde düzenlenen veriler yorumlanarak birtakım sonuçlara ulaşılmaya çalışılmıştır. Katılımcı görüşlerini çarpıcı bir biçimde yansıtmak için doğrudan alıntılara da yer verilmiştir (Yıldırım ve Şimşek, 2006).

Çalışma Grubu

Araştırmanın evrenini, Ankara ili, Altındağ ilçesinde bulunan bir ilköğretim okulunun 7. sınıfa giden 152 öğrencisi oluştururken; örnekleme, amaçlı örnekleme yöntemlerinden olan benzeşik örnekleme den yararlanılarak oluşturulan; ders programı drama atölyelerine uyan 7A-B sınıfındaki öğrencilerden çalışmaya katılmaya gönüllü 12-13 yaş aralığında, 16'sı kız, 9'u erkek, toplam 25 öğrenci oluşturmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2006, Büyüköztürk, 2012, Shenton, 2004).

Verilerin Analizi

Verilerin analizi için metinlere ve kullandıkları işleve yönelik anlamlı ve geçerli çıkarımlar yapabilmek üzere içerik analizi yöntemi kullanılmıştır (Krippendorff, 2004). Analizler sırasında her bir öğrenciye kodlar verilmiş, görüşme kayıtları ve yazılı formlar deşifre edildikten sonra çözümlenmeler yapılmıştır (Patton, 2002). Öğrencilerin görüşleri ifadelerin benzerliğine göre gruplanmış, temalar belirlenmiş, kodlar ve temalar düzenlendikten sonra bulguların tanımlanması ve yorumlanması yapılmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2006).

Araştırmacı drama etkinliği kapsamında 3,5 ay boyunca katılımcılarla çalışmış ve aynı ortam içinde onları gözleyebilmiştir. Bu şekilde (Creswell, 1998)'in de belirttiği gibi veri kaynakları ile uzun süreli bir etkileşim içinde olunmuş ve araştırılan olay, olayın içindeki insanların anlamlandırdığı haliyle yorumlanabilmiştir.

Analiz sonuçları tablolaştırılırken tema grupları esas alınmış ve tekrar eden tanımlamalara yer verilmemiştir. Bulguların sunumunda temaları desteklemek üzere öğrencilerin özgün ifadelerine de yer verilmiştir.

Araştırmada iç geçerliği sağlamak için; süreç içinde etkinlikler kapsamında duygusal zeka kazanımlarına ilişkin veriler kodlanmış sonradan doğrudan alıntılarla kod-

lar desteklenmiştir. Bulguların anlamlılığı ve bütünlüğü araştırmacı tarafından sürekli test edilmiştir. Bulguların tutarlılığını sağlamak için temaları oluşturan kavramların kendi aralarında ve diğer temalarla tutarlılığı değerlendirilmiş ve anlamlı bir bütün oluşturup oluşturmadığı test edilmiştir. Bulgular çalışmaya katılan öğrencilerle gözden geçirilmiş ve gerçekçi bulunmuştur. Araştırmanın bulguları önceden yapılan tahminlerle tutarlı bulunmuştur. Dış geçerliği sağlamak için; veri toplama, uygulama ve analiz aşaması yani araştırma sürecinin detayları açıklanmıştır (Özdemir ve diğerleri, 2015). Bulgular, alan yazınla karşılaştırılarak, bulguların anlamı ve uygulamadaki gerçekliklere ulaşılmaya çalışılmıştır. Araştırmanın başka araştırmalarla test edilebilmesi için gerekli açıklamalar ayrıntılarıyla yapılmaya çalışılmıştır. Görüşleri alınan öğrencilerle tekrar görüşülmüş ve bulgular paylaşarak teyit ettirilmiştir. Araştırma konusunda araştırmacılar dışında alan uzmanından yardım alınmıştır.

3. Bulgular ve Yorumlar

Bu bölümde öğrencilerin, duygusal zeka gelişimlerine yaratıcı dramının etkisine ilişkin verdikleri yanıtlardan elde edilen bulgular yer almaktadır. Çalışmanın bulguları atölye çalışmalarının içeriğini oluşturan 5 tema altında sunulmuştur Sorulan soruya verilen yanıtlardan, görüşmelerden ve kayıtlardan elde edilen bulgular değerlendirilmiş ve kendini tanıma boyutunda elde edilen kazanımlar tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1. Kendini tanıma ile ilgili kazanımlar

	Kodlanmış kazanımlar	Kodlar	f
	Yaratıcılığım gelişti	2, 5, 9, 10, 15, 18, 19, 23, 24, 25	10
	Kendimi tanıdım	2, 3, 4, 6, 8, 10, 12, 17	8
	Daha mantıklı ve gerçekçi oldum	3, 4, 7, 8, 15, 19, 23	7
Kendini tanıma	Hatalarımı daha iyi görüyorum	1, 3, 13, 16, 17, 22	6
	Hedeflerimden daha net bahsediyorum	5, 18, 14, 22, 23	5
	Yaratıcı yönlerimi öğrendim	7, 9, 10, 18	4
	Daha düzenli ve planlıyım	9, 13, 18, 22	4
	Kararlarımı daha iyi veriyorum	1, 7, 18	3
	Olaylar karşısında nasıl davranmam gerektiğini öğrendim	3, 8, 11	3
	Dikkat dağınıklığı azaldı	15	1

Çalışma içerisinde ele alınan beş temaya ilişkin görüşlerin bir kısmı doğrudan alıntılarla sunulmuştur. Kendini tanımayla ilgili katılımcı değerlendirmelerinin bazıları şöyledir:

-Benim kendimde fark etmediğim özelliklerimi arkadaşlarım fark ettiler. Bende arkadaşlarımın hiç bilmediğim yönlerini öğrendim... Bizim grup süper! (Ö. 12)

-Duygularımı bulmakta çok zorlandım. Galiba hiç duygular üzerine düşünmemişim. (Ö.4)

-...drama amacına ulaştı bence. Çünkü kendimizin eksik ve iyi yönlerini öğrendik. Eminim herkes iyi yönlerini öğrenip sevinmiştir. Kötü yönlerini de görüp onları düzeltmeye çalışmışlardır. Drama çok eğlenceli ve faydalı geçti. (Ö.1)

Kişinin duygularını tanıyıp, onları tanımlayabilmesi, duyguları ve tepkileri arasındaki bağlantıları sezebilmesini, kararına duyguların mı yoksa düşüncelerin mi hükmettiğini bilmesini, farklı seçimler yaptığında bunların sonuçlarını öngörmesini sağlar. Kişilerin zayıf ve güçlü yanlarını tanıması, kendilerini olumlu ama gerçekçi olarak görmesi anlamına geldiğinden önem taşımaktadır (Goleman, 1998: 73-74). Bulgular incelendiğinde yukarıda belirtilen görüşleri destekleyen ifadelere rastlanıldığı görülmektedir.

Çalışmanın bulgularından duygu yönetimi boyutunda elde edilen kazanımlar tablo 2'de yer almaktadır.

Tablo 2. Duygu yönetimi ile ilgili kazanımlar

	Kodlanmış kazanımlar	Kodlar	f
Duygu Yönetimi	Öfke kontrolüm arttı	1, 2, 4, 5, 7, 9, 10, 11, 14, 17, 18, 21, 24, 25	14
	Doğru yerde hayır demeyi öğrendim	3, 5, 11, 12, 16, 17, 18, 19,21	9
	Sorumluluk duygum gelişti	3, 6, 15, 18, 20, 25	6
	Ciddiyet kazandığımı düşünüyorum	2, 5, 8	3
	Öfkelenince dans ediyorum, iyi geliyor	7, 13	2
	Öfkelenince müzik dinleyerek bastırıyorum	14, 17	2
	Öfkelenince temizlik yapıyorum iyi geliyor	9	1

Duygu yönetimine ilişkin katılımcı değerlendirmelerinden bazıları şöyledir:

-Öfkeyi kontrol etmeyi öğrendik. Çoğu insan öfkesini kontrol edemiyor (Ö.2)

-Uygun dille hayır diyememek bir çeşit kölelik aslında...(Ö.3)

-Bugün yine eğlenceli geçti. Hatta diğer günlerden daha eğlenceliydi ve daha rahattık. İlk başta müzik açıp dans ettik. Sonra da “hayır” diyebilme ile ilgili konu hakkında oyunlar oynadık ve canlandırmalar yaptık. Oynadığımız oyunlar birçok ders verdi. Bunun yanı sıra bir o kadar da eğlenceliydi. Canlandırmalarda da güzel konulara değindiğimizi zannediyorum. Bu çalışmalar sayesinde; hangi konularda “hayır” dememiz gerektiğini, hayır derken nasıl duygular yaşadığımızı, özgür kalmaya çalışmayı, başkalarının baskısından kurtulmayı öğrendik. Bugün bir de öfke kontrolü ve hayır diyebilme ile ilgili istasyon çalışması yaptık. Çok güzeldi..... (Ö.5)

Duyguları yönetme yeteneği, hem kendimizin hem de çevrenizdekilerin yaşam kalitesine katkı sağlayacak şekilde duygularımızın, kararlarımız ve davranışlarımızla, bütünleştirilmesi demektir. Duygusal zeka yöneticisi, sebepsiz yere ortaya çıkan duyguların farkında olurken, duygulardaki bilgiyi ve hislerdeki bilgeliği güçlendirir (Caruso & Salovey, 2010: 120-121). Bulguların, katılımcıların öfke kontrolü ve hayır diyebilme düzeylerinde ve genel olarak duygu yönetimleri konusunda olumlu yönde değiştiklerini destekler nitelikte olduğu görülmüştür.

Çalışmanın bulgularından duyguları verimli kullanma boyutunda elde edilen kazanımlar tablo 3’de yer almaktadır.

Tablo 3. Duyguları verimli kullanma ile ilgili kazanımlar

	Kodlanmış kazanımlar	Kodlar	f
	Çok eğlendim, mutlu oldum	1, 2, 3, 5, 8, 11, 12, 14, 17, 18, 22, 23	12
Duyguları Verimli Kullanma	Olumsuz duyguları olumluya çevirmeyi öğrendim	1, 4, 5, 11, 12, 14, 17, 18, 20, 21	10
	Sorunlara daha kolay çözüm buluyorum	3, 9, 16, 19, 21, 25	6
	Hatalarımdan dersler çıkartıyorum	1, 4, 10, 17, 21	5
	Hayal gücüm gelişti	2, 8, 10, 12, 20	5
	Olaylara daha objektif bakıyorum	3, 11, 16	3
	Yaratıcılığım arttığı için aklımı daha iyi kullanabiliyorum	4, 6, 10	3
	Takım çalışması yapmayı öğrendim	14	1

Duyguları verimli kullanmaya ilişkin katılımcı değerlendirmelerinden bazıları şöyledir:

-Kötü duygularımı olumlu hale getirmeyi hiç düşünmemiştim. Aslında olabiliyormuş. (Ö.1)

-Duygularımızı kullanırken iki kere düşünüp, iyi olan duyguyla devam edip, kimseyi kırmayıp iyi his ve duygularla olaylara cevap vermeliyiz...(Ö.4)

-Bu çalışmanın amacı bazı duygularımız kontrol altında tutarak olumlu hale çevirmektir. Gazete kapmaca oyununda dikkatli olmayı ve hızlı hareket etmeyi öğrendik. Küçük gazete parçasını olabildiğince amaca uygun kullanmaya çalıştık.(Ö. 5)

-Empati kurabildik. O zaman karşımızdakine çok kızmamıza gerek kalmadı. Zaten sinirimiz geçti.(Ö. 11)

-Bugün hem çok eğlendim hem de öğrendim. Canlandırmalarımızda olumsuz duygularımızı olumluya çevirme çalışmaları yaptık. Sonra da olumsuz duygulara sahip insanlara cesaret vermek için şiirler yazdık. Hepsisi çok güzel oldu. Biz herşeyi başarırız...(Ö.14).

Duyguları bir amaç doğrultusunda toparlayabilmek, kendine hakim olabilme ve yaratıcılık için gereklidir. Bunu başarabilen kişiler kendi hedeflerini kendisi belirler, başkalarının zorlaması olmaksızın bunları gerçekleştirmek için tüm çabasını ve yeteneklerini ortaya koyar, hedefine kilitlenebilir, daha da önemlisi bundan heyecan ve zevk duyar (Hamacheck, 2000; Maree ve Liesel, 2002). Yapılan etkinlikler sonucunda öğrencilerin duygularını verimli kullanma konusunda farkındalıklarının arttığı ve Loehr ve Schwartz (2004)'in, olumlu duyguların enerjiyi artırıp, yüksek performansı da oluşturduğu görüşünü destekleyecek nitelikte dönütler verdikleri görülmüştür.

Çalışmanın bulgularından empati boyutunda elde edilen kazanımlar tablo 4’de yer almaktadır.

Tablo 4. Empati ile ilgili kazanımlar

	Kodlanmış kazanımlar	Kodlar	f
Empati	Empati kurmayı öğrendim	3, 4, 6, 10, 11, 13, 14, 15,16, 17, 18, 24, 25	13
	İnsanları daha iyi anlıyorum	7, 8, 11, 13, 17, 18, 20, 21, 23	9
	İnsanlara, arkadaşlarıma duyduğum güven arttı	3, 5, 14, 16, 18, 24	5

Empati kurmaya ilişkin anne çocuk ilişkisi işlenmiştir. Katılımcı değerlendirmeleri şöyledir:

-Annelerimizi şimdi daha iyi anlıyorum. Bir ergen yetiştirmek gerçekten çok zor olmalı. Kendi üzerimizdeki sorumlulukları yerine getiremediğimiz zaman iş tatsızlıkla son buluyor. Bugün öğrendim ki anne olmak hiç kolay değil!! (Ö.25)

-Bugün çocuk ile anne arasındaki tartışmayı canlandırdık... Bir annenin neler düşündüğünü anlattık. Sonra grup halinde bugünkü çalışma hakkında tartıştık. Bugünün de en önemli amacı empati kurabilmektir. Bu konuştuklarımızdan sonra annelerimizin sorumluluklarını anladık... (Ö.17)

Empati; en yalın anlamıyla kişinin karşısındakinin söylediklerini anlaması, karşısındakinin hissettiklerini hissetmesi ve bunları birbirilerine iletmesidir (Üstündağ, 2002: 47). Çalışma boyunca öğrencilerin bu alanda önemli denilebilecek gelişmeler gösterdikleri söylenebilir.

Çalışmanın bulgulardan sosyal beceriler boyutunda elde edilen kazanımlar tablo 5’de yer almaktadır.

Tablo 5. Sosyal beceriler ile ilgili kazanımları

	Kodlanmış kazanımlar	Kodlar	f
Sosyal beceriler	Daha sosyal biri oldum	2, 5, 7, 10, 13, 14, 16, 18, 20, 21	10
	Dostluklarımız arttı	4, 5, 10, 11, 13, 19, 21	7
	Arkadaşlarımla paylaşımlarım arttı	3, 6, 14, 18, 21, 22, 25	7
	Hayatı daha fazla gözlemledik	2, 18, 22,10	4
	Fikirlerimi daha rahat ifade ediyorum	1, 2, 3, 18	4
	Sevgi ve saygıyı öğrendim	18, 22, 24	3
	Kardeşime örnek olmaya çalışıyorum	3, 22	2

Sosyal becerilere boyutunda sosyal ilişkilerde yapılması gerekenlere ilişkin katkı-

lımcı değerlendirmeleri şöyledir:

-Empati kurmalıyız (Ö.15), sorunların iyi yönlerine bakmalıyız (Ö.9), haksızlığa uğradığımız da hakkımızı aramalıyız (Ö.4), tartışmaları uzatmamalıyız (Ö.7), haksız ise özür dilemeli ve hatamızı kabul etmeliyiz (Ö. 1), otobüslerde hasta, yaşlı ve hamilelerle yer vermeliyiz(Ö.22), insanlara karşı hoşgörülü ve iyimser davranmalıyız (Ö.18), her olayda kavgaya başvurmamalıyız (Ö.13).

Sosyal beceriler, ilişki yürütebilme becerileri kazandırma boyutunda yapılan çalışmalarından birinde, öğrencilerin seçtikleri bir sosyal kuruma mektup yazmaları istenmiştir. Bu mektuplardan biri aşağıdaki şekildedir:

Sevgili Sosyal Yardımlaşma Başkanı,

Yaptığınız işe saygı duyuyor ve sizi tebrik ediyorum. Gurur verici bir mesleğiniz var. Mesleğinizden belli ki siz yardım etmeyi seven, sosyal faaliyetlere önem veren birisiniz. Ama ne yazık ki memlekette sizin gibi duyarlı vatandaşlar az bulunuyor. Bu da bizim, yardıma muhtaç arkadaşlarımıza yardım etmek yerine onlara acıyan gözlerle baktığımızı gösterir. Görmek yerine bakmak...iki kavram tamamen farklı aslında. Baktığımız zaman sadece dışardan bir gözlemci gibiyiz. Ama gördüğümüz zaman insanın içini anlayabiliyoruz. İşte siz görüyorsunuz onları... ben de size bu "görme" olayını yaygınlaştıracığıma söz veriyorum.... Saygı ve sevgilerimle (Ö.6).

Kendi ilke ve değerlerini oturtmuş, dürüstlük, hizmet ve kişisel bütünlük sarmalında diğerleriyle empatik ilişki kurabilen kişinin sosyal yaşamı, yani arkadaş ve dost çevresi, kendi kalıplarını merkez edinmiş savunucu kişinin sosyal yaşamından daha farklı olur (Cüceloğlu, 2008). Sosyal becerilerle ilgili olan ilişki sanatı, büyük ölçüde, başkalarının duygularını idare etme becerisidir. Bu becerisini geliştirmiş kişiler insanlarla etkili ilişkiler kurar ve bunu sürdürür. Kişiler arası çatışmaları çözmekte başarılıdır. Ayrıca ilişkilerin ve grubun nabzını doğru bir şekilde tutar, dile getirilmemiş paylaşılan duyguları doğru bir şekilde ifade edebilir (Hamachek, 2000; Maree ve Liesel, 2002).

Öğrencilere çalışmada yöneltilen açık uçlu sorular ve gelen cevapların bir kısmı şu şekildedir: "Duygusal zeka geliştirme " çalışmalarının yaratıcı drama yöntemi ile işlenmesi sizi mutlu etti mi? Neden?"

-... duygusal zekayı geliştirme çalışması için oynadığımız oyunlarla hem eğleniyorum, sıkılmadan, amaçlarımızı öğrenerek nasıl davranmamız gerektiğini biliyorum. Yaratıcılığımızı da kullanarak duygularımızı, güzel şekilde ifade edebiliyorum. (Ö.8)

-Beni çok mutlu etti. Çünkü yaratıcı yönlerimi öğrendim. Hayal gücüm gelişti. Kendimi tanıdım. Hem duygusal yönlerimizi hem de duygusal zekamızı geliştirdik. (Ö. 10).

- Evet. Çünkü drama da arkadaşlarımla güzel vakit geçiriyorum (Ö.5)
- Evet etti. Çünkü bazı hatalarımızı, insanlara güvenmeyi, insanları anlamayı, empati kurmayı öğretti. Bunları drama ile öğrenmek daha iyi anlamamızı sağladı (Ö.17)
- Bu çalışmalarda empati kurma alışkanlığım pekişti artık insanları rahatlıkla anlayabiliyorum. Duygusal zeka geliştirme çalışmaları sayesinde olaylara daha objektif bakabiliyorum. Yani mutluyum... (Ö.11)
- Ben eskiden çok çabuk sinirlenen biriydim. Ama sizinle drama eğitimi almaya başladığım günden itibaren sinirlerimi kontrol edebiliyorum.. Olumsuz düşünerek sinirleniyordum çoğu zaman ama şimdi olumsuz duygularımı olumlu olursa nasıl olur diye düşünüyorum ve olumlu olarak düşündüğümde sakinleşiyorum. Drama bana birçok şey kazandırdı. Dramaya katıldığım için çok mutluyum. (Ö.12)
- Yaratıcı drama yöntemiyle daha iyi öğrendiğimi düşünüyorum. Çünkü, okuyarak ya da yazarak öğrenmek yerine oyunlarla eğlenerek öğrendiğimiz için çok da iyi oldu. Yaratıcılığımızı kullanarak ortaya ş güzel değişik şeyler çıkarmaya çalıştık. Aynı zamanda amaçlarımıza uygun şeyler bulmaya çalıştığımızdan günlük yaşantılarımızdan örnekler de aldık. Bu şekilde daha iyi öğrendik (Ö.9).

“Projenin uygulanmasından önceki ve sonraki kişi olarak kendinizi değerlendirmeniz gerekse neler söyleyebilirsiniz?” sorusuna ilişkin öğrenci görüşleri şu şekildedir;

- Daha önce öfkemi çok fazla kontrol edemiyordum. Projeden sonra öfkemi kontrol edebileceğimi öğrendim. Kendimi başkalarının yerine koyarak doğruyu bulmaya daha çok özen gösteriyorum (S.4)
- Empati kurmayı öğrenen, arkadaşlarına güvenen, bazı olaylarda hayır demeyi bilen, sosyal toplumda artık hatalarını bilen, bunlara çözüm bulmaya çalışan biri olduğumu, bu duygularımı geliştirdiğimi düşünüyorum (S.16)
- Projeden önce az da olsa empati kurabiliyordum oysa şimdi sanki olayın bir elemanı gibi objektif olabiliyorum. Kardeşimle olan kavgalarımı azalttım. Geçmişte yaptığım hataları onun da yapmaması için onu uyarıyorum. Önceden arkadaşlarımı tanıdığımı zannediyordum ama yanlışmışım...Neyse ki şimdi onları tanıyorum. Bunların yanı sıra arkadaşlarıma güvenimin arttığını düşünüyorum. Çünkü artık her şeyi rahatlıkla konuşabiliyoruz. Projede arkadaşlarımla komik taraflarını bulmak benim hoşuma gitti.(S.3)
- Drama çalışmaları çok eğlenceli geçtiği için eğlence-mutluluk bir arada yaşadık. Bunların yanı sıra insanların hallerinden anladık, üzüntüde yaşadık. Aynı zamanda ciddiyet kazandığımızı düşünüyorum. Drama

bize eğlence verirken bir yandan da üzüntü ve ciddiyet verdi (Ö. 2).

-İçine kapanık kısmını atan, hayır diyebilen hemen sinirlenmeyip, öfkelerini kontrol edebilen bir olduğumu düşünüyorum (Ö.18).

-Yaratıcı dramadan önce yaratıcı fikirlerimi hiç kullanmıyordum, sonradan fikirlerimin gitgide arttığını düşünüyorum. Yaratıcı drama, fikirlerimizi ortaya koymayı, arkadaşlarımızla, öğretmenlerimizle ve daha sonra ailelerimizle paylaşmayı öğretti...(Ö.21).

-Arkadaşlarımla rahat konuşuyorum, onlara güvenim arttı. Anlayışlı biri oldum. Daha fazla eğlenebiliyorum (Ö. 14).

-Yaratıcı dramadan önce, kendime ve arkadaşlarıma çok güvenmiyordum. Yaratıcı dramadan sonra başkalarına da kendime de güveniyorum. Ayrıca yaratıcı dramadan sonra yaratıcılığımı daha iyi kullanabiliyorum. Ayrıca kendimde fark ettiğim konulardan biri de empati kurabilmek. Her konuda sürekli empati kuruyorum. Çok mutluyum...(Ö. 24).

Çalışma sonucunda elde edilen bulguların Shapiro (2000)'in belirttiği “duygusal zeka becerilerine sahip çocukların daha mutlu, kendinden daha emin ve okulda daha başarılı oldukları, bu becerilerin; çocukların sorumlu, ilgili ve üretken yetişkinler olmalarını sağlayan temel özelliklerden olduğu” fikrini destekler nitelikte olduğu söylenebilir.

4. Tartışma ve Sonuç

Öğrenciler başkalarını ve dünyayı anlama, anlamlı ilişkiler kurma ve okulda ve yaşamda pozitif değişim gücüne sahip olma kapasitelerini geliştirebilirler (Kuh, Kinzie, Schuh, Whit, ve Associates, 2010). Bunun sağlanabilmesi için, ergenliğin başlangıcı olan 12-14 yaş döneminde duyguları anlama, ifade etme ve yönetme açısından bireylerin eğitilmesinin, kişisel ve sosyal yeteneklerini hayatın her alanında uygulamada başarılı olan, motivasyonu yüksek, hayata iyimser gözlerle bakan, kendisine ve çevresine duyarlı bir neslin oluşumu bakımından oldukça önemli olduğu düşünülmektedir (Yılmaz ve Dicle, 2007; Goleman, 2006).

Yaratıcı dramanın duyuşsal alanda tutumları etkilediği kabul gören bir düşüncedir (Duatepe ve Ubuz, 2004; Sağır ve Gürdal,2002; Hurd, 1991; Okvuran, 2003). Duygusal zeka gelişimi ile elde edilen duygusal yönden esnek olabilmek becerisi, olaylara katı ve savunmacı şekilde tepki göstermek yerine, geniş bir duygu skalası üzerinde özgürce hareket ederek, en yapıcı tepkileri gösterebilmek anlamına gelir. Duygusal esneklik, aynı zamanda kişinin ümitsiz ve depresif bir duruma içine düştüğünde, o durumdan hızla çıkabilme becerisini de ifade eder (Loehr, Schwartz, 2006:20).

Duygusal zeka becerilerinin geliştirilmesi için yürütülen çalışmanın sonunda, yaratıcı dramanın kazanımlarından olan yaratıcılık, eleştirel düşünme, sosyal gelişim ve birlikte çalışma yeteneği kazandırma, etik değerleri kazandırma, kendine güven duyma, imge dünyasını geliştirme gibi eğitim bilimsel amaçların (Adıgüzel, 2000), büyük ölçüde gerçekleştirildiği belirlenmiştir. Bunun yanı sıra, yaratıcı drama etkinlikleri sonucunda kazanılan davranışlar incelendiğinde, pek çok davranış, tutum ya da bece-

rinin çok yönlü olduğu ve duygusal zekayı doğrudan içerdiği söylenebilir (Üstündağ, 2002; Wilson ve Dunn, 2003).

Duygusal zeka becerilerini kullanabilen kişilerin daha uyumlu, iyimser, kararlı ve kendisini karşısındakinin yerine koyabilen kişiler olduğu görülmektedir. Bu kişilerin genel olarak hayat tavrı olumludur (Goleman, 2006). Duygusal zeka, duyguları anlama ve bilme yeteneği dışında, duygusal düzenleme ve entelektüel gelişim için, düşünme gücünü artırarak doğruları oluşturma yeteneği içerir (Mayer and Salovey, 1997 :10). Bu görüşler öğrencilerin, çalışma sonucunda duygularını daha kolay kontrol ettikleri, hedeflerinden daha net bahsettikleri, başkalarını daha kolay anlayabildikleri, kendilerini ve başkalarını daha iyi tanıyabildikleri, karar verme konusunda daha başarılı olabildikleri görüşlerini destekler niteliktedir.

Öğrenciler, yapılan çalışmalar sonunda sınırlarını kontrol etme, olumsuz duygularını olumluya çevirebilme, doğru zamanda hayır diyebilme, hayal güçlerini geliştirme, empati kurma, güveni öğrenme, hatalarından ders çıkarıp, sorunları kolayca çözme gibi becerilerinin arttığını belirtmişlerdir. Yaratıcı drama grubunun tamamında kendini ifade ediş, uyum, birliktelik, girişkenlik gibi konularda gözlenen gelişmelerden ve öğrencilerin değerlendirmelerinden yola çıkarak yaratıcı drama yönteminin öğrencilerin duygusal zeka gelişimlerine katkı sağladığı söylenebilir. Akın (1993) ve Uysal'ın (1996) sosyal gelişim düzeyine yaratıcı drama yönteminin etkisini araştırdıkları çalışmalar da, bu çalışmanın bulgularını destekler niteliktedir. Kavcar (1985), O'Neill ve Lambert (1995), Gönen ve Dalkılıç (2010) dramının sosyal bir süreç olduğunu, sosyal iletişime ve grupla çalışmaya olanak tanıyarak sosyal becerilerin gelişmesinde rol oynadığını belirtmektedirler.

Duygusal zeka geliştirilebilir bir zeka türü olarak tanımlandığı için, eğitim açısından özel bir önem taşımaktadır. Eğitim-öğretim ortamları zekânın geliştirilebilir ve farklı türleri ya da boyutları olduğu gerçeğine göre düzenlenerek, öğrencilerin gelişmesine katkıda bulunabilir (Girgin, 2009:132). Sihirli bir yöntem olarak nitelendirilen drama ile insanlar kendilerini daha iyi tanıyabilmekte, yeteneklerini ortaya çıkarabilmektedirler. Drama da temel amaçlar arasında katılımcının kendini diğer bireylerin yerine koyması, böylece de kendisini ve çevresini daha iyi bir şekilde tanıyabilmesi, anlayabilmesi yer almaktadır. Drama çalışmaları ile demokratik davranışlarda bulunan, konular arasında bağlantı kurabilen, bağımsız düşünebilen, hoşgörülü, yaratıcı bireyler yetiştirmek amaçlanmaktadır (Güneysu, 1999; Öztürk, 1999; Sağlam, 1997). Öğrencilerin değerlendirmeleri incelendiğinde bu amaçların önemli ölçüde gerçekleştirildiği görülmektedir. Özellikle, çalışmalar sırasında sıkça vurgulanan "mutlu ol-dum" ifadesi eğitimin "iyi insan, mutlu birey" amacının gerçekleştirilmesi için yaratıcı drama ile duygusal zeka becerilerinin geliştirilmesi çalışmalarına, gereken önem verilmesi ve disiplinler arası yaklaşımla, eğitimin her basamağında yaratıcı drama çalışmalarının yaygın hale getirilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır.

5. Kaynakça

- Adıgüzel, H. Ö. (2000). Yaratıcı drama öğretmeni yetiştirmenin önemi ve gerekliliği. *Eğitim ve Yaşam*, 5, 17-18.
- Adıgüzel, Ö. (2013). Eğitimde Yaratıcı Drama. (3.Baskı) Ankara: Pegem Yayıncılık.

- Akın M. (1993). *Farklı sosyo-ekonomik düzeylerdeki ilkokul 3. Sınıf öğrencilerinin sosyalleşme düzeylerine yaratıcı drama eğitiminin etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Büyüköztürk, Ş. (2012). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. (17. Baskı) Ankara: Pegem Akademi.
- Caruso, D; Salovey, P. (2010). *Yönetimde duygusal zeka*. (çev. Süheyla Kaymak) İstanbul: Crea Yayıncılık
- Cherniss, C. (2002). Liderler İçin Sosyal ve Duygusal Öğrenme, *Milli Eğitim Dergisi*, 155-156
- Colby, A. & Sullivan, W. M. (2009). Strengthening the Foundations of Students' Excellence, Integrity, and Social Contribution. *Liberal Education*, 95 (1), 22-29.
- Covey, S. (2005). *8'inci Alishkanlık Bütünlüğe Doğru* (çev. Çağlayan Erendağ ve Sezer Soner) İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Creswell, J.W. (1998) *Qualitative Inquiry and research design: Choosing among five traditions*. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- Cüceloğlu, D. (2008). *İyi Düşün Doğru Karar Ver: Özgün Yaşam Üzerine Yakup Bey'le Söyleşiler*. (50. Baskı) İstanbul: Remzi Kitabevi
- Duatepe, A. ve Ubuz, B. (2004). Drama temelli geometri ders planlarının geliştirilmesi ve uygulanması, Eğitimde İyi Örnekler Konferansı, Sabancı Üniversitesi, <[http://www. Erg.sabanciuniv.edu/iok](http://www.Erg.sabanciuniv.edu/iok) 2004/ -78k> (2004, Ocak 17).
- Girgin, G. (2009). Öğretmen adaylarında duygusal zekanın bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Sosyal Bilimler Dergisi*. 22, 131-140.
- Gönen, M. ve Dalkılıç, N. U. (2010). Çocuk eğitiminde drama: Yöntem ve uygulamalar. İstanbul: Eplison yayıncılık.
- Goleman, D. (1998). *Duygusal Zeka*. (1. Baskı). İstanbul: Varlık Yayınları.
- Goleman, D. (2006). *Duygusal Zeka Neden IQ'dan Daha Önemlidir*. (30.Baskı). İstanbul: Varlık Yayınları.
- Güneysu, G. (1999). Çok Yönlü (MI) Zeka ve Eğitimde Drama. Türkiye 1. Drama Liderler Buluşması. Ankara: Oluşum Tiyatrosu ve Drama Atölyesi. s. 45-52.
- Hamachek, D. (2000). Dynamics of self understanding and self knowledge acquisition, advantages, and relation to emotional intelligence. *Journal of Humanistic Counseling, Education and Development*. 38 (4),230-242.
- Hurd, B. M. (1991). Teach by the light of the moon, *Science and Education*. 31(2), 23-24.
- Kavcar, C. (1985). Örgün eğitimde dramatisasyon. *Eğitim ve Bilim*, TED Yayınlan, 56, 32-41.
- Krippendorff, K. (2004). *Content analysis: an introduction to its methodology*. (2nd Edition) New York: Sage Publication.
- Kuh, G. D., Kinzie, J., Schuh, J. H., Whit, E. J. & Associates (2010). *Student Success in College: Creating Conditions That Matter*, Jossey-Bass.
- Loehr J. ve Schwartz T. (2004). *Developing Leaders*. Harvard Business School Publishing Corporation.
- Loehr J. ve Schwartz T (2006). Yüksek performans teknikleri. (çev. Nelda Bayraktar) 1.Baskı. İstanbul: Arıtan Yayınevi.
- Maree, J. & G. E. Liesel (2002). Emotional Intelligence And Achievement: Redefining Giftedness.?
Gifted Education International, 16 (3),261-73.
- Mayer, P. ve J. D. Salovey (1997), "What is Emotional Intelligence?"; Ed. P.Salovey ve D. Sluyter, Emotional Development and Emotional Intelligence: Implications for Educations, New York: Basic Books, 3-31.
- Okvuran, A. (2003). Yaratıcı drama eğitimine katılma ve bazı demografik değişkenlerin dramaya yönelik tutumlara etkisi, *Eğitim Bilimleri ve Uygulama*, 2(4), 225-240.
- O'Neill, C. ve Lambert, A. (1995). *Drama structures: A practical handbook for teachers*. Hutchinson, London.

- Ömeroğlu, E. (2006). Yaratıcı Drama Eğitiminin İngiltere’de Okulöncesi Eğitiminde Kullanılmasıyla İlgili Bir İnceleme, H. Ö. (Ed.) Yaratıcı Drama (ss. 142-153). Ankara: Naturel Kitap Yayın Dağıtım.
- Özdemir, M., Civelek, Ş., Çetin, Y.,E., Karapınar, N., Özel, D. (2015). Öğretmenlerin eğitimsel, çevresel ve sosyal sorunları (Şırnak ili örneği), *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26, 163-181
- Öztürk, A. (1999). Öğretmen yetiştirmede yaratıcı drama yöntemiyle işlenecek tiyatro dersinin öğretmen adaylarındaki sözel iletişim becerilerine etkileri. eğitimde tiyatrodan yaratıcı drama, *Çağdaş Drama Derneği Bülteni*, 3 (4), 33-35.
- Patton, M. Q. (2002). *Qualitative methods and evaluation methods*. London: Sage Publications.
- Sağlam, T.(1997). Eğitimde Drama. VI. Uluslararası Eğitimde Drama Semineri, Drama Maske Müze. Yayına Hazırlayan: İnci San. *Ankara: Çağdaş Drama Derneği*. s. 33-35.
- Sağrılı, H. E. ve Gürdal, A. (2002, Eylül). Fen bilgisi dersinde drama tekniğinin öğrenci tutumuna etkisi, V.Ulusal Fen Bilimleri ve Matematik Eğitimi Kongresi’nde sunulmuş bildiri. Ortaođu Teknik Üniversitesi, Ankara.
- San, İ. (1990). Eğitimde Yaratıcı Drama. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 23(3), 573-582.
- Schillig, D. (2009). Duygusal zeka beceri eğitimi uygulamaya yönelik pratik bir model ve “50 aktivite. (Çev. T.F. Karahan, B.Y. Müge, Y.M.E Sardoğan). 1. Baskı. Maya Akademi, Ankara.
- Shapiro, L. E. (2000). Yüksek EQ’lu Bir Çocuk Yetiştirmek. (5. Baskı) İstanbul: Varlık Yayınları.
- San, İ. (2006). Yaratıcı Dramanın Eğitimsel Boyutları, H. Ö. Adıgüzel (Ed.). Yaratıcı Drama 1985-1998 Yazılar. (ss. 81-90). Ankara: Naturel Yayınları.
- Uysal, F. N. (1996). *Anaokuluna giden 5-6 yaş grubu çocuklarda yaratıcı drama çalışmalarının sosyal gelişim alanına olan etkisinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Üstündağ, T. (2002). *Yaratıcı drama öğretmenimin günlüğü*. (4. Baskı) Ankara: Pegem A yayıncılık.
- Üstündağ, T. (2005). Yaratıcılığa yolculuk. (3. Baskı) Ankara: Pegem A yayıncılık.
- Wilson T.D. ve E.W. Dunn, (2004). Self-Knowledge: Its limits, value, and potential for improvement. *First published online as a Review in Advance*, 55, 493–518.
- Yılmaz, M. ve Dicle, A.N. (2007). *Üniversite öğrencilerinin sosyal beceri düzeylerinin duygusal zeka düzeyleri ve bazı kişisel özelliklerine göre incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2005). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. (5.Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Extended Abstract

Individuals should be brought skills of emotional intelligence from childhood years rather than solving negative conditions in the society such as violence, vital risk later on (Goleman, 1998). Emotional intelligence is a type of social intelligence which includes skills of controlling one’s own and others’ emotions, making selection among these and using these emotions in directing one’s life (Mayer and Salovey, 1999; Shapiro, 1998; Caruso & Salovey, 2010; Elias, 2009). In the study it was aimed to use creative drama method in the improvement of students’ skills of emotional intelligence and evaluate results in the sense of students’ satisfaction. Affection and experiences should be included within education processes. Preparation, practice and evaluation studies were conducted in the development of creative drama workshop. Literature review was done in the preparation stage, contents of workshop studies were formed and they were reconstructed in accordance with the expert opinions. Content of workshop studies are composed of self-knowledge (consciousness), emotion management (anger management and

ability to say no), using feeling efficiently (personal motivation), empathy (understanding others' feelings), social skills (management of relations). Individual, pair and group improvisations, role playing, making a photograph frame etc. were used among techniques of creative drama in the practice stage. Evaluations of students during process, drama diaries, videos records and students assessment form including two open-ended questions were evaluated with descriptive study under 5 themes which includes the content of workshop studies and in the analysis of the data content analysis technique of qualitative research is used. Drama study enables inclusion of mentioned skills and values into education processes. To this end, 25 voluntary students in the age group of 12-13, 16 female and 9 male, were included in the study. Practice period of the study is 5 weeks; total duration of the study is approximately 1 year.

As a result of the study, students expressed that they have improved many of their skills such as controlling temper, turning negative feelings into positive, improving imagination, showing empathy. It can be asserted that improving skills of emotional intelligence through creative drama method has positive results in the sense of students satisfaction. Findings of the study, supporting the views of Shapiro (2000), express that "children who have the skill of emotional intelligence are happier, more confident of themselves and more successful at school, these skills are one of the basic qualities which enable children to be more responsible, concerned and productive individuals. As a result of the study, it was determined that pedagogic purposes such as creativity, critical thinking, social development and skill of studying together, providing ethical values, trusting in oneself, improving the world of image were attained substantially. On the other hand, when the behaviors attained after activities of creative drama are observed, it can be said that many of the behaviors, attitudes or skills are multi-directional and includes emotional intelligence directly.

Creative drama is animating a subject with a group and through knowledge, experiences of group members by making use of techniques such as improvisation, role playing. Emotional intelligence includes skills which are provided later, in other words skills which can be learnt. Creative drama and emotional intelligence have common points. One of the most attractive one is that both of them mentions "improvement of the individual" and taking individual in the centre of education process. A person who has high level of emotional intelligence would make use personal and interpersonal skills. He would have high personal awareness, determine his expectations from life and take action according to these expectations. It is thought that education of individuals in the sense of understanding, expressing and managing emotions, at the ages of 12-14, in the beginning of adolescence- is very important for the formation of a generation which is sensible towards himself and his environment, good at applying personal and social skills in every step of life, has optimistic perspective towards life. Children who have improved skills of emotional intelligence would have more successful and happy life, and it is possible that they would become successful adults in their family and business life.

Students have expressed that they have improved many of their skills such as controlling their temper, turning their negative feelings into positive, improving their imagination, showing empathy, learning trust. Considering improvements observed in expressing oneself, harmony, companion, assertiveness and evaluation of students, it can be said that method of creative drama contributed all the students' skill of emotional intelligence. It can be suggested that studies of creative drama should be made widespread, studies of creative drama and improving skills of emotional intelligence should be given importance in order to attain education's goal of "good person, happy individual", pre-service teachers should take education about emotional intelligence and creative drama.